COMISIA
EUROPEANĂ

Bruxelles, 13.3.2020
COM(2020) 112 final

ANNEXES 1 to 3

ANEXE

la

COMUNICAREA COMISIEI CĂTRE PARLAMENTUL EUROPEAN, CONSILIUL EUROPEAN, CONSILIU, BANCA CENTRALĂ EUROPEANĂ, BANCA EUROPEANĂ DE INVESTIȚII ȘI EUROGRUP

Răspunsul economic coordonat la epidemia de COVID-19

ANEXA 1 – IMPACTUL ECONOMIC AL PANDEMIEI DE COVID-19

În previziunile sale economice intermediare de iarnă publicate la 13 februarie 2020, Comisia Europeană a preconizat creșterea modestă a PIB-ului în UE și în zona euro la 1,4 % în 2020 și, respectiv, la 1,2 % în 2021. Având în vedere datele foarte limitate disponibile la momentul respectiv, aceste previziuni au inclus un mic șoc temporar bazându-se pe ipoteza că pandemia s-ar fi limitat la China și ar atinge un nivel maxim în primul trimestru al anului 2020, având așadar efecte de propagare foarte limitate la nivel mondial. Previziunile semnalau totuși că răspândirea virusului prezintă un risc semnificativ de evoluție negativă pentru economia mondială și europeană.

COVID-19 a devenit de-acum o pandemie, iar serviciile Comisiei au elaborat noi estimări privind potențialul impact economic al acesteia. Acestea nu sunt previziuni, ci scenarii stilizate, fiind proiectate prin utilizarea unor ipoteze și a unor tehnici de modelare actualizate. Ar trebui subliniat faptul că există încă multe incertitudini cu privire la amploarea impactului economic al crizei, care va depinde, printre altele, de răspândirea pandemiei și de capacitatea autorităților publice de a acționa rapid pentru a ține sub control repercusiunile acesteia asupra sănătății și a economiei.

Scenariul de bază este întemeiat pe două ipoteze:

1) pe baza celor mai recente estimări disponibile, se presupune că pandemia de COVID-19 va avea același grad de mortalitate și morbiditate în Europa și în restul lumii. Acesta este un aspect important: deși ritmul răspândirii virusului este diferit de la un stat membru la altul, Italia fiind în prezent cea mai afectată, se presupune că, în timp, toate statele membre vor fi afectate în aceeași măsură;

2) având în vedere tendințele epidemiologice actuale din statele membre, se presupune că restricțiile necesare, care afectează cererea și oferta de forță de muncă în anumite sectoare (de exemplu, în sectorul călătoriilor și al comerțului cu amănuntul etc.), vor avea un impact mai puternic în comparație cu ceea ce s-a observat în China.

Analiza face distincția între o serie de canale de transmisie prin care COVID-19 va afecta economia europeană, care includ (i) șocul rezultat din contracția inițială a Chinei în primul trimestru al anului 2020; (ii) șocul ofertei cu care s-au confruntat economia europeană și cea mondială ca urmare a perturbării lanțurilor de aprovizionare și a absențelor de la locul de muncă; (iii) șocul cererii cu care s-au confruntat economia europeană și cea globală, cauzat de scăderea cererii consumatorilor și de impactul negativ al incertitudinii asupra planurilor de investiții (iv) și impactul deficitului de lichidități în cazul întreprinderilor.

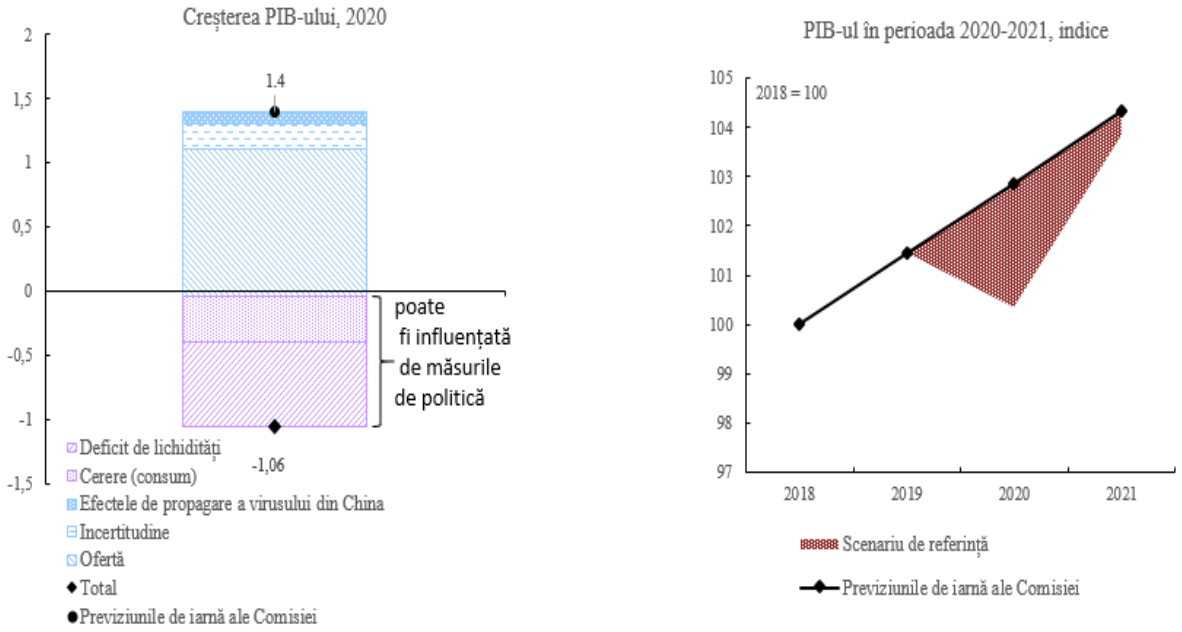
Conform estimărilor, criza aferentă COVID-19 va avea un impact economic negativ foarte puternic asupra UE și a zonei euro. Se estimează că impactul direct, prin toate canalele, va reduce creșterea PIB-ului real în 2020 cu 2,5 puncte procentuale în comparație cu scenariul în care nu ar exista nicio pandemie. Întrucât creșterea PIB-ului real a fost estimată la 1,4 % pentru UE în 2020, aceasta ar însemna că creșterea ar scădea la puțin peste -1 % din PIB în 2020, urmând să înregistreze o redresare substanțială, dar nu completă, în 2021.

Cu toate acestea, unele dintre impacturile directe pot fi compensate, în 2020, printr-o acțiune politică promptă și eficace, care ar putea atenua impactul negativ asupra PIB-ului real. Instituțiile UE și statele membre pun în aplicare politici de atenuare a impactului economic al crizei. Măsurile de politică nu vor putea să protejeze UE de efectele negative ale crizei provenite din China și doar într-o măsură foarte limitată – sau chiar deloc – de efectele

derivate din șocurile la nivelul ofertei asupra forței de muncă. Aceste măsuri pot juca însă un rol important în atenuarea repercusiunilor negative aferente scăderii cererii de consum și a întreprinderilor care se confruntă cu probleme de lichiditate. Combinate, aceste canale reprezintă puțin peste jumătate din impactul potențial estimat asupra creșterii, astfel încât există posibilitatea concretă de a atenua impactul economic. Per ansamblu, scenariul de bază este următorul: creșterea PIB-ului real în 2020 va fi egală cu zero sau chiar substanțial negativă ca urmare a COVID-19. Un răspuns economic coordonat din partea instituțiilor UE și a statelor membre este esențial pentru atenuarea repercusiunilor economice.

Nu pot fi excluse scenarii mai nefavorabile, legate de un impact mai accentuat al pandemiei.

Graficul 1. Impactul estimat al pandemiei de COVID-19 asupra economiei UE: scenariul pentru 2020

Sursă: Comisia

ANEXA 2 – MĂSURI NAȚIONALE PRIVIND MEDICAMENTELE ȘI DISPOZITIVELE MEDICALE, PRECUM ȘI ECHIPAMENTELE INDIVIDUALE DE PROTECȚIE

1. CONTEXTUL ȘI NECESITATEA UNEI ABORDĂRI COMUNE

Criza provocată de virusul COVID-19 constituie o situație de urgență fără precedent în materie de sănătate. Aceasta reprezintă o amenințare gravă la nivel mondial, cu un impact puternic asupra Europei.

Responsabilitatea de a lua măsurile adecvate în materie de sănătate în contextul crizei actuale le revine în primul rând statelor membre. Este crucial ca obiectivul primordial al protecției sănătății și a vieții umane să fie urmărit de toate măsurile naționale în conformitate cu normele UE. Normele pieței interne sprijină statele membre în acest sens, asigurând eficiența, realizarea de sinergii și solidaritatea europeană.

Piața unică a echipamentelor medicale și a celor individuale de protecție este profund integrată, întocmai cum sunt lanțurile sale valorice și rețelele sale de distribuție. Produsele esențiale includ ochelari de protecție, măști de protecție facială, mănuși, salopete și halate chirurgicale[1]. O bună organizare a pieței globale în ceea ce privește aprovizionarea cu produse critice este singura modalitate de a preveni lipsa de resurse pentru persoanele care au cel mai mult nevoie de ele – sistemele de sănătate publică și, în special, profesioniștii din domeniul sănătății, echipele de intervenție la fața locului și pacienții.

Acest fenomen necesită un răspuns la nivel european. Toți șefii de stat și de guvern europeni s-au angajat în acest sens și, după videoconferința din 10 martie 2020, au încredințat Comisiei Europene, în concluziile președintelui Consiliului European, sarcina de a centraliza analiza nevoilor și de a elabora inițiative menite să preîntâmpine penuria. Trebuie să se asigure funcționarea corespunzătoare a pieței interne și evitarea oricăror obstacole nejustificate, în special în ceea ce privește măștile și aparatele de ventilație.

În acest spirit, Comisia a organizat deja o procedură de achiziții de echipamente individuale de protecție pentru 20 de state membre în temeiul Acordului privind achizițiile publice comune lansat la 28 februarie 2020 și, sub rezerva disponibilităților de pe piață și a rapoartelor din partea statelor membre, poate lansa noi achiziții publice comune.

În al doilea rând, împreună cu statele membre și cu Agenția Europeană pentru Medicamente, Comisia a înființat un grup de coordonare pentru a monitoriza eventualele deficite de medicamente ca urmare a pandemiei de COVID-19. Comisia monitorizează, de asemenea, situația în contextul grupului de coordonare privind dispozitivele medicale (MDCG) și al subgrupurilor sale, de exemplu în ceea ce privește disponibilitatea și performanța diferitelor dispozitive de diagnosticare, precum și cooperarea privind abordările naționale diferite în ceea ce privește testele de diagnosticare. În fine, se păstrează contacte și cu principalele organizații profesionale ale producătorilor și cu alți operatori economici, pacienți, utilizatori etc.

[1]Toate aceste echipamente sunt relevante nu numai pentru protecția împotriva COVID-19, ci și în alte câteva domenii pentru personalul medical în aplicarea de tratamente medicale (urgențe, boli cronice, infecțioase, oncologice, intervenții chirurgicale, îngrijire personală etc.), precum și pentru profesioniștii și utilizatorii altor activități industriale și artizanale (de exemplu, protecția mediului și tratarea deșeurilor, procesele chimice și biologice etc.).

În al treilea rând, Comisia analizează nevoile și capacitățile de producție necesare în Europa, cu scopul de a se asigura că sunt disponibile echipamente de protecție și medicamente acolo unde este cea mai mare nevoie de ele. Comisia sprijină industria în eforturile sale de a face față acestei situații excepționale.

În al patrulea rând, pot fi necesare măsuri pentru a se asigura că, în caz de deficit, echipamentele medicale și cele individuale de protecție sunt rezervate pe piață și direcționate către cei care au cea mai mare nevoie de ele. În acest scop, pot fi necesare măsuri naționale. Orice măsură națională planificată care restricționează accesul la echipamentele medicale și individuale de protecție trebuie comunicată Comisiei, care informează celelalte state membre, pentru a permite formularea de observații. Comisia va institui un grup operativ comun pentru a putea da un răspuns coordonat. De asemenea, Comisia va continua să asigure întreaga coordonare necesară pentru a facilita schimbul de informații, pentru a identifica toate sinergiile necesare și pentru a contribui la punerea în aplicare eficace și coerentă a măsurilor naționale. Nicio măsură restrictivă națională nu trebuie să împiedice și nici să descurajeze participarea societăților stabilite pe teritoriul național la proceduri comune de achiziții publice la nivelul UE.

Unele state membre au adoptat deja sau elaborează în prezent măsuri naționale care afectează disponibilitatea produselor esențiale. Dacă nu sunt bine concepute, astfel de măsuri riscă să exacerbeze problemele, în loc să le atenueze, în special dacă se axează pe limitarea furnizării transfrontaliere a produselor în cauză, și nu pe direcționarea lor către cei care au cea mai mare nevoie de ele, atât pe teritoriul național, cât și în întreaga Europă, evitând, în același timp, acumularea, cumpărăturile panicarde și risipa prin utilizări neprioritare sau chiar contraproductive în statul membru în cauză. Astfel de efecte negative pot fi și mai grave atunci când restricțiile sunt impuse de statele membre care dețin o poziție de lider sau de piață centrală în producția, importul și distribuția de echipamente individuale de protecție și de dispozitive medicale. Deciziile recente ale statelor membre de a interzice sau de a restricționa sever exporturile – în unul dintre cazuri, aceasta se extinde la 1324 de produse, inclusiv la paracetamol și la dispozitivele medicale – contribuie la riscul de deficite în alte state membre, periclitând astfel sănătatea persoanelor care trăiesc în Europa; se impune de urgență corectarea acestora.

Comisia reamintește în continuare dispozițiile legale relevante și obiectivele comune pe care trebuie să le urmărească toate măsurile naționale, nu numai pentru a fi legale, ci, mai presus de toate, pentru a sprijini toate statele membre în eforturile lor de a atenua riscurile și impactul crizei virale de COVID-19.

2. CADRUL JURIDIC ÎN MATERIE DE MĂSURI NAȚIONALE RESTRICTIVE

Articolul 35 din TFUE interzice restricțiile naționale la export. Statele membre pot lua măsuri justificate pe motive de „protecție a sănătății și a vieții persoanelor”, în conformitate cu articolul 36. Aceste măsuri individuale trebuie să respecte principiul proporționalității, și anume să fie adecvate, necesare și proporționale pentru atingerea obiectivului urmărit, asigurându-le o aprovizionare adecvată persoanelor care au cel mai mult nevoie de aceasta, dar preîntâmpinând în paralel, în întreaga UE, apariția sau agravarea penuriei de bunuri considerate de primă necesitate, cum ar fi echipamentul individual de protecție, dispozitivele medicale sau medicamentele. Aceasta înseamnă, în special, că:

1. simpla interdicție la export nu poate îndeplini cerința juridică a proporționalității. O astfel de măsură nu garantează, în sine, că produsele vor ajunge la persoanele care au cea mai mare nevoie de ele. Aceste măsuri s-ar dovedi astfel inadecvate în raport cu

îndeplinirea obiectivului de protecție a sănătății locuitorilor Europei. De exemplu, o interdicție la export nu ar împiedica acumularea sau achiziționarea de bunuri de către persoane care, în mod obiectiv, nu au nevoie de acestea sau care au nevoie, dar numai într-o măsură restrânsă, și nici nu ar asigura canalizarea bunurilor de primă necesitate către persoanele sau locurile care au cea mai mare nevoie de aceste bunuri, și anume persoanele infectate sau instituțiile sanitare și personalul din sectorul sănătății;

2. măsurile care nu au un domeniu de aplicare clar stabilit și limitat la nevoile efective și nici o motivare solidă și/sau o durată limitată ar putea agrava riscul de penurie; așadar, este foarte probabil ca acestea să nu fie proporționale.
3. măsurile de reglementare a piețelor în cauză, prevăzute cu mecanisme adecvate de canalizare a bunurilor de primă necesitate către locurile în care necesitatea lor este cel mai puternic resimțită, atât în interiorul statelor membre, cât și către cumpărători eligibili din alte state membre, pot reprezenta o contribuție pozitivă la abordarea de ansamblu coordonată la nivel european având drept obiectiv salvarea de vieți omenești;
4. reglementările prețurilor pot fi utile pentru a se evita creșterile vertiginoase de prețuri și prețurile abuzive, cu condiția ca aceste norme să se aplice în egală măsură tuturor operatorilor comerciali relevanți, fără discriminare pe criterii de naționalitate sau de loc de stabilire, și să fie însoțite de alte măsuri adecvate de canalizare a aprovizionării către persoanele care au cel mai mult nevoie de bunurile în cauză.

ANEXA 3 – AJUTOARELE DE STAT

Ajutoare pentru întreprinderile care se confruntă cu nevoi acute de lichidități și/sau aflate în risc de faliment din cauza epidemiei de COVID-19

În temeiul normelor UE privind ajutoarele de stat, și anume Orientările Comisiei privind salvarea și restructurarea bazate pe articolul 107 alineatul (3) litera (c) din TFUE, statele membre au posibilitatea de a acorda asistență urgentă și temporară, sub forma garanțiilor de împrumut sau a împrumuturilor, întreprinderilor de orice tip aflate în dificultate. Această formă de asistență ar urma să permită satisfacerea nevoilor de funcționare ale întreprinderilor pe o perioadă de 6 luni.

În plus, întreprinderile care nu se află (încă) în dificultate pot beneficia, la rândul lor, de acest sprijin dacă se confruntă cu nevoi acute de lichidități din cauza unor circumstanțe excepționale și neprevăzute, cum ar fi epidemia de COVID-19, cu respectarea condițiilor relevante, în special în ceea ce privește nivelul remunerării pe care beneficiarul are obligația de a o plăti pentru garanția guvernamentală sau pentru împrumutul din partea statului.

În general, întreprinderile care au primit deja un astfel de sprijin în ultimii 10 ani nu ar fi eligibile pentru un nou ajutor, astfel încât să se evite menținerea pe piață în mod artificial a unor întreprinderi neviabile din punct de vedere economic (principiul „pentru prima și ultima dată"). Cu toate acestea, Comisia **este pregătită** să accepte excepții de la această regulă în circumstanțe excepționale și imprevizibile, precum epidemia de COVID-19, în urma unei notificări individuale.

În plus, Orientările privind salvarea și restructurarea le permit statelor membre să instituie scheme de sprijin specifice pentru IMM-uri și întreprinderile deținute de stat mai mici, inclusiv pentru acoperirea nevoilor lor acute de lichidități pe o perioadă de până la 18 luni. De exemplu, în februarie 2019, Comisia a aprobat o schemă de sprijin în valoare de 400 de milioane EUR în Irlanda[2] pentru a răspunde nevoilor acute de lichidități și cerințelor de salvare și restructurare ale IMM-urilor, cu titlu de măsură de pregătire pentru Brexit. Autoritățile irlandeze au reorientat acum această măsură pentru a ajuta întreprinderile să facă față epidemiei de COVID-19. Scheme de sprijin similare există deja și în alte state membre, în special în Finlanda, Franța, Germania, Polonia și Slovenia, precum și în anumite regiuni din Austria, Belgia și Spania. Comisia este pregătită să ajute și alte state membre să introducă rapid scheme similare, dacă acest lucru este necesar. Dacă, având în vedere epidemia de COVID-19, statele membre doresc să majoreze bugetul schemelor aprobate, nu este necesar să se notifice majorările cu mai puțin de 20 % ale bugetelor respective, care pot fi realizate în mod direct de statele membre, fără a fi necesară vreo intervenție suplimentară a Comisiei. Notificările majorărilor cu peste 20 % ale acestor bugete beneficiază de o procedură de evaluare simplificată.

[2] SA.53350 (2019/N) – Irlanda – Budget increase of R&R aid scheme (SA.49040 as amended to cover temporary restructuring support by SA. 50651) [Majorarea bugetului schemei de ajutor pentru salvare și restructurare (SA.49040, astfel cum a fost modificată pentru a acoperi sprijinul temporar pentru restructurare acordat prin SA.50651]

Ajutoare pentru despăgubirea întreprinderilor pentru prejudiciile suferite ca urmare a epidemiei de COVID-19

Articolul 107 alineatul (2) litera (b) din TFUE permite Comisiei să aprobe ajutoarele de stat acordate de statele membre și destinate reparării pagubelor provocate în mod direct de calamități naturale sau de alte evenimente extraordinare.

Pentru a putea fi considerat drept un eveniment extraordinar, un eveniment trebuie (i) să fie imprevizibil sau greu de prevăzut; (ii) să aibă o amploare economică semnificativă/un impact economic semnificativ și (iii) să aibă un caracter extraordinar, cu alte cuvinte să fie foarte diferit de condițiile în care funcționează în mod normal piața. Comisia consideră că epidemia de COVID-19 poate fi considerată drept un astfel de eveniment extraordinar în UE.

Măsurile adoptate în temeiul articolului 107 alineatul (2) litera (b) din TFUE pot avea drept obiectiv sprijinirea unor sectoare specifice, sub formă de scheme, sau pot fi acordate numai întreprinderilor beneficiare. Prin urmare, această posibilitate le-ar putea fi utilă statelor membre pentru elaborarea de scheme destinate tuturor tipurilor de întreprinderi din sectoarele care au fost afectate în mod deosebit (de exemplu, aviația, turismul și sectorul ospitalier) sau pentru a acorda sprijin individual anumitor întreprinderi.

Pentru a elabora astfel de scheme, statele membre pot valorifica experiența dobândită și practica decizională din anii anteriori. De exemplu, în contextul atentatelor din 9 septembrie, Comisia a aprobat scheme de sprijin în Franța și Germania bazate pe articolul 107 alineatul (2) litera (b) din TFUE, pentru a acoperi pierderile din exploatare suportate de companiile aeriene în perioada 11-14 septembrie 2001, legate de închiderea spațiului aerian ca urmare a atentatelor[3]. De asemenea, în contextul erupției vulcanice produse în Islanda în aprilie 2010 și a norului de praf apărut în urma acesteia, Comisia a aprobat o schemă de sprijin în Slovenia pentru a acoperi 60 % din pierderile economice ale companiilor aeriene și ale aeroporturilor (în comparație cu o situație în care catastrofa nu s-ar fi produs) în perioada de după dezastru, până când întreprinderile și-au putut relua funcționarea normală[4].

De asemenea, articolul 107 alineatul (2) litera (b) din TFUE le permite statelor membre să acorde despăgubiri organizatorilor de evenimente, în cazul anulării unor evenimente precum concertele, festivalurile, turneele sportive și târgurile culturale sau comerciale drept consecință directă a unui eveniment extraordinar produs pe teritoriul lor. La data de 10 martie 2020, Comisia a primit o notificare din partea Danemarcei (prima și, până în prezent, unica notificare a unui ajutor de stat legat de epidemia de COVID-19) cu privire la o schemă de despăgubire a organizatorilor de evenimente cu peste 1 000 de participanți care au trebuit să fie anulate din cauza epidemiei de COVID-19. Comisia a luat decizia de a aproba această măsură în termen de 24 de ore de la primirea notificării din partea Danemarcei. Comisia este pregătită să furnizeze asistență pe baza acestui model și altor state membre care doresc să aplice măsuri similare.

Pentru toate măsurile luate în temeiul articolului 107 alineatul (2) litera (b) din TFUE, trebuie să existe, în cazul fiecărui beneficiar, o legătură de cauzalitate directă între ajutorul acordat și prejudiciul rezultat din evenimentul extraordinar, iar eventualele ajutoare trebuie să fie

[3]SA 269/2002 – Germania – Compensații pentru daune directe cauzate de închiderea spațiului aerian extern în perioada 11-14 septembrie 2001; SA 309/2002 – Franța – Sûreté aérienne - compensation des coûts à la suite des attentats du 11 septembre 2001 (Siguranță aeriană - compensații pentru costurile suportate în urma atentatelor din 11 septembrie 2001).

[4]SA.32163 – Slovenia – Rectificarea consecințelor daunelor cauzate transportatorilor aerieni și aeroporturilor de activitatea seismică din Islanda și de norul de cenușă vulcanică apărut în urma acesteia în aprilie 2010.

limitate la ceea ce este necesar pentru repararea pagubelor. În acest context, Comisia este pregătită să colaboreze cu statele membre pentru a găsi soluții viabile, inclusiv, de exemplu, privind utilizarea de valori indicative pentru estimarea pierderilor economice, în conformitate cu normele UE.